

Etiska rådet för tryggt givande

Beslut i ärende 2026_10

2026-10-08

Organisation: Amref Health Africa Norden

Uttalande

Etiska rådet för tryggt givande (Rådet) finner att Amref Health Africa Norden (Amref) inte har uppfyllt Giva Sveriges Kvalitetskod, *Riktlinjer för intern kontroll och styrning – ordinarie medlem* vad gäller kraven i D11, samt Giva Sveriges *Styrande riktlinjer för årsredovisning enligt K3*. Rådet ger därför organisationen en **anmärkning**.

Rådets beslut baseras på att organisationen inte haft den senaste versionen av sin visselblåsarpolicy på sin webbplats, samt att Amref i årsredovisningen för 2025 inte har redovisat ersättning till högste tjänsteperson och styrelse korrekt enligt *Giva Sveriges riktlinjer för årsredovisning enligt K3*. Det innebär att organisationen inte tillräckligt väl säkerställt en tydlig och transparent insyn i organisationens verksamhet.

Vidare kan Rådet inte med tillräcklig säkerhet fastställa att Amref har uppfyllt kraven i D14 Jävsregler i *Riktlinjer för intern kontroll och styrning – ordinarie medlem*. Dokumentationen är i flera fall otillräcklig för att visa om potentiella jävsituationer har hanterats och om Amref har följt sin arbetsordning för styrelsen, där jävsregler bland annat återfinns.

Rådet vill därför i samband med detta yttrande uppmana Amref att se över sina jävsregler, och överväga om dessa bör samlas i ett och samma dokument för större tydlighet kring jäv. Det är också av stor vikt att organisationer med jämna mellanrum går igenom gällande jävsregler med anställda och förtroendevalda.

Bakgrund

Mellan den 10 och 24 augusti 2026 publicerade Global Bar Magazine flera artiklar om Amref. I artiklarna riktades kritik mot organisationens ordförande, som anklagades för att ha gett sig själv en ersättning i samband med att denna tillträtt som tillförordnad generalsekreterare i en övergång mellan ordinarie generalsekreterare.

Ordföranden anklagas också för att ha avskedat den nya generalsekreteraren efter att denna lyft frågor om jäv och intressekonflikter inom Amref. Enligt artiklarna grundades kritiken i att det av styrelseprotokoll framstår som att ordföranden har deltagit i beslut som rörde sin egen roll och ersättning, bland annat beslutet att utse denne till tillförordnad generalsekreterare och beslutet om höjt ordförandearvode.

Med anledning av Global Bar Magazines granskning valde Rådet att ta upp ärendet för granskning.

Organisationens yttrande

Styrelsen utsåg tillfälligt Amrefs ordförande till interim generalsekreterare efter att den ordinarie generalsekreteraren lämnat sin tjänst. Enligt Amref fattades beslutet korrekt och ordföranden deltog inte i beredning eller beslut, även om detta inte framgår tillräckligt tydligt i protokoll. En styrelseledamot utsågs samtidigt till interim ordförande och förhandlade ersättningen, som enligt Amref låg på en normal konsultnivå och begränsades för att inte bli väsentligt högre än föregående generalsekreterares kostnad.

Styrelsen tillsatte en arbetsgrupp för rekryteringen av en ny generalsekreterare, och interim generalsekreterare samt interim ordförande deltog i rekryteringsprocessen, medan styrelsen enhälligt fattade det slutliga beslutet, enligt Amref. Uppdraget som interim generalsekreterare förlängdes till dess att den nya generalsekreteraren tillträdde.

Amref uppger att ordföranden inte deltagit i några beslut som rört dennes uppdrag eller ersättning, men att detta borde ha dokumenterats tydligare. Organisationen menar även att anställning av en närstående till ordföranden som en sommarvikarie hanterades utan ordförandens medverkan och aldrig genomfördes på grund av risk för upplevt jäv.

Den provanställda generalsekreterarens anställning avslutades enligt Amref på grund av bristande förtroende. Efter påståenden om felaktig uppsägning och visseblåsning genomfördes en extern granskning av Amrefs internationella organisation. Enligt Amref och anlitad juridisk expertis avslutades anställningen korrekt och någon visseblåsning bedömdes inte ha förekommit.

Bedömning av Etiska rådet för tryggt givande

Rådets bedömning av ärendet är baserat på information inhämtas från Amrefs webbplats, underlag som skickats in till Rådet, samt Amrefs yttrande i ärendet.

Rådet kan konstatera att organisationen inte har den senast antagna versionen av den internationella moderorganisationens visseblåsarpolicy publicerad på sin webbplats. Policyn som finns publicerad på Amrefs webbplats är daterad december 2023. Den senaste versionen är daterad december 2025, vilket innebär att Amref haft tid för att uppdatera dokumentet på webbplatsen. Det är viktigt att medarbetare och utomstående har tillgång till korrekt och uppdaterad information om hur de går till väga för att anonymt anmäla misstänkta oegentligheter utan att själva drabbas negativt.

Vidare konstaterar Rådet att ersättning till högste tjänsteperson inte redovisats korrekt enligt *Giva Sveriges riktlinjer för årsredovisning enligt K3* i Amrefs årsredovisning för 2025. Enligt riktlinjerna ska högste tjänstepersonens ersättning redovisas separat. Den ersättning som ordförande fick som tillförordnad generalsekreterare i form av konsultarvode, skulle enligt riktlinjerna ha redovisats som ersättning till högste tjänsteperson. Eftersom konsultarvodet inte specificeras i årsredovisningen saknas viktig transparens om ersättning till den högsta befattningshavaren.

Vad gäller uppsägningen av den nyanställda generalsekreteraren delar Rådet slutsatserna i den utredning som genomförts av Amrefs internationella moderorganisation. Utredningen visar att inga lagöverträdelser har skett, men att det finns brister i Amrefs interna styrning och dokumentationsrutiner som behöver åtgärdas.

Av den dokumentation som Rådet tagit del av från Amref framstår det i styrelseprotokoll som om styrelseordförande deltagit i beslut som denne enligt organisationens jävsregler ska avstå från. Det saknas tydlig dokumentation att jävig ordförande har avstått från deltagande där det är lämpligt. Dokumentationen gör det därför inte möjligt för Rådet att säkerställa att Amrefs jävsregler har efterlevts vid samtliga aktuella beslut.

Rådet noterar även att Amref inte har ett samlat dokument för sina jävsregler utifrån en svensk kontext. Jävsregler återfinns i flertalet olika policys, varav flera är antagna av Amrefs internationella moderorganisation. Rådet uppmanar därför Amref att säkerställa att organisationen har jävsregler som är tillämpliga för, samt kända och tillgängliga i den svenska organisationen.

Peter Moilanen, ordförande

Ola Segnestam Larsson, Véronique Lönnerblad

Beslutet är enhälligt. Maria Lindegård Eiderholm och Mariann Eriksson har inte deltagit i handläggning eller beslut i ärendet.

Föredragande: Charlotte Rydh och Elsa Ericsson